

A9-0371/2023

23.11.2023

SPRÁVA

o situácii detí pozbavených osobnej slobody vo svete
(2022/2197(INI))

Výbor pre zahraničné veci

Spravodajkyňa: *María Soraya Rodríguez Ramos*

OBSAH

	strana
NÁVRH UZNESENIA EURÓPSKEHO PARLAMENTU	3
PRÍLOHA: SUBJEKTY ALEBO OSOBY, KTORÉ SPRAVODAJKYNI POSKYTLI INFORMÁCIE.....	22
INFORMÁCIE O PRIJATÍ V GESTORSKOM VÝBORE	23
ZÁVEREČNÉ HLASOVANIE PODĽA MIEN V GESTORSKOM VÝBORE	24

NÁVRH UZNESENIA EURÓPSKEHO PARLAMENTU

o situácii detí pozbavených osobnej slobody vo svete (2022/2197(INI))

Európsky parlament,

- so zreteľom na Všeobecnú deklaráciu ľudských práv, Medzinárodný pakt o občianskych a politických právach, Medzinárodný pakt o hospodárskych, sociálnych a kultúrnych právach a Dohovor o odstránení všetkých foriem diskriminácie žien,
- so zreteľom na Dohovor OSN o právach dieťaťa z 20. novembra 1989, najmä na jeho článok 37 písm. b) a článok 40, a na jeho opčné protokoly,
- so zreteľom na Dohovor OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím z 13. decembra 2006 (UNCRPD) a na jeho opčný protokol,
- so zreteľom na Usmernenia OSN o náhradnej starostlivosti o deti z 18. decembra 2009,
- so zreteľom na súbor zásad na ochranu všetkých osôb vystavených akejkoľvek forme zaistenia alebo uväznenia z 9. decembra 1988,
- so zreteľom na pravidlá OSN na ochranu mladistvých pozbavených osobnej slobody (tzv. havanské pravidlá) zo 14. decembra 1990,
- so zreteľom na Štandardné minimálne pravidlá OSN pre výkon spravodlivosti voči mladistvým (tzv. Pekinské pravidlá) z 29. novembra 1985, na Usmernenia OSN pre prevenciu kriminality mladistvých (tzv. Rijádske usmernenia) zo 14. decembra 1990, na Štandardné minimálne pravidlá OSN pre opatrenia, ktoré nezahŕňajú pozbavenie osobnej slobody (tzv. Tokijské pravidlá) zo 14. decembra 1990, na Usmernenia pre opatrenia týkajúce sa detí v systéme trestnej justície (tzv. Viedenské usmernenia) z 21. júla 1997 a na Štandardné minimálne pravidlá OSN pre zaobchádzanie s väzňami (tzv. pravidlá Nelsona Mandelu“) zo 17. decembra 2015,
- so zreteľom na spoločnú všeobecnú pripomienku č. 4 (2017) Výboru pre ochranu práv všetkých migrujúcich pracovníkov a členov ich rodín a č. 23 (2017) Výboru pre práva dieťaťa a povinnostiach štátu týkajúcich sa ľudských práv detí v kontexte medzinárodnej migrácie v krajinách pôvodu, tranzitu, určenia a návratu,
- so zreteľom na všeobecné pripomienky Výboru OSN pre práva dieťaťa, a najmä na všeobecnú pripomienku č. 24 (2019) o právach detí v justičnom systéme pre mladistvých,
- so zreteľom na globálny pakt OSN o bezpečnej, riadenej a legálnej migrácii z 19. decembra 2018, najmä na jeho cieľ 13 písm. h), a na globálny pakt OSN o utečencoch zo 17. decembra 2018,

- so zreteľom na svetovú štúdiu OSN o deťoch pozbavených osobnej slobody z 11. júla 2019,
- so zreteľom na rezolúciu OSN s názvom Transformujeme náš svet: Agenda 2030 pre udržateľný rozvoj, ktorú prijalo Valné zhromaždenie 25. septembra 2015,
- so zreteľom na správu Rozvojového programu OSN z apríla 2021 s názvom Na nikoho nezabudnúť: vplyv ochorenia COVID-19 na ciele udržateľného rozvoja,
- so zreteľom na stratégiu UNICEF na ochranu dieťaťa (2021 – 2030) a súvisiaci strategický plán (2022 – 2025) a na program Reimagine Justice for Children (nová koncepcia spravodlivosti pre deti) (2021 – 2030),
- so zreteľom na Zmluvu o Európskej únii, najmä na jej článok 3 ods. 5 a článok 21,
- so zreteľom na Európsky dohovor o ľudských právach, a najmä na jeho článok 8,
- so zreteľom na Chartu základných práv Európskej únie, najmä na jej článok 14,
- so zreteľom na návrh Komisie z 23. februára 2022 na smernicu Európskeho parlamentu a Rady o náležitej starostlivosti podnikov v oblasti udržateľnosti a o zmene smernice (EÚ) 2019/1937 (COM(2022)0071),
- so zreteľom na odporúčanie Výboru ministrov Rady Európy CM/Rec(2018)5 adresované členským štátom a týkajúce sa detí s uväznenými rodičmi, ktoré bolo prijaté 4. apríla 2018,
- so zreteľom na usmernenia EÚ pre presadzovanie a ochranu práv dieťaťa zo 6. marca 2017,
- so zreteľom na odporúčanie Rady (EÚ) 2021/1004 zo 14. júna 2021, ktorým sa zriaďuje Európska záruka pre deti¹,
- so zreteľom na oznámenie Komisie z 24. marca 2021 s názvom Stratégia EÚ v oblasti práv dieťaťa (COM(2021)0142),
- so zreteľom na závery Rady z 9. júna 2022 o stratégii EÚ v oblasti práv dieťaťa,
- so zreteľom na spoločné oznámenie Komisie a vysokého predstaviteľa Únie pre zahraničné veci a bezpečnostnú politiku z 25. marca 2020 s názvom Akčný plán EÚ pre ľudské práva a demokraciu na roky 2020 – 2024 (JOIN(2020)0005),
- so zreteľom na Africkú chartu o právach a blahu dieťaťa z 11. júla 1990,
- so zreteľom na Chartu Organizácie amerických štátov z roku 1948, a najmä na jej článok 49,
- so zreteľom na Africkú chartu ľudských práv a práv národov z 27. júna 1981, najmä na jej články 17 a 25,

¹ [Ú. v. EÚ L 223, 22.6.2021, s. 14.](#)

- so zreteľom na Deklaráciu Združenia národov juhovýchodnej Ázie (ASEAN) o ľudských právach z 19. novembra 2012, najmä na jej článok 31,
- so zreteľom na spoločné vyhlásenie Organizácie pre bezpečnosť a spoluprácu v Európe (OBSE) zo 4. mája 2023 o správe spravodajcov v rámci moskovského mechanizmu OBSE o násilnom premiestňovaní a/alebo deportácii ukrajinských detí,
- so zreteľom na správu generálneho tajomníka OSN z 5. júna 2023 o deťoch a ozbrojených konfliktoch,
- so zreteľom na svoje uznesenie z 26. novembra 2019 o právach dieťaťa pri príležitosti 30. výročia prijatia Dohovoru OSN o právach dieťaťa²,
- so zreteľom na svoje uznesenie z 11. marca 2021 o právach detí vzhľadom na stratégiu EÚ v oblasti práv dieťaťa³,
- so zreteľom na svoje uznesenie z 3. mája 2022 s názvom Smerom k stratégii EÚ na podporu vzdelávania detí vo svete: zmiernovanie dosahu pandémie ochorenia COVID-19⁴,
- so zreteľom na svoje uznesenie zo 7. apríla 2022 o ochrane EÚ poskytovanej deťom a mladým ľuďom na úteku pred vojnou na Ukrajine⁵,
- so zreteľom na svoje uznesenie z 15. septembra 2022 o porušovaní ľudských práv v súvislosti s nútenou deportáciou ukrajinských civilistov do Ruska a núteným osvojením ukrajinských detí v Rusku⁶,
- so zreteľom na svoje uznesenie z 15. júna 2023 o mučení a trestnom stíhaní ukrajinských maloletých Tihrana Ohannisiana a Mykytu Chanhanova zo strany Ruskej federácie⁷,
- so zreteľom na svoje uznesenie z 9. júna 2022 o situácii v oblasti ľudských práv v Sin-ťiangy vrátane policajných spisov zo Sin-ťiangy⁸,
- so zreteľom na svoje uznesenie z 3. mája 2022 o prenasledovaní menšín z dôvodu náboženstva alebo viery⁹,
- so zreteľom na svoje uznesenie z 19. mája 2022 o boji proti beztrestnosti za vojnové zločiny na Ukrajine,¹⁰

² Ú. v. EÚ C 232, 16.6.2021, s. 2.

³ Ú. v. EÚ C 474, 24.11.2021, s. 146.

⁴ Ú. v. EÚ C 465, 6.12.2022, s. 44.

⁵ Ú. v. EÚ C 434, 15.11.2022, s. 50.

⁶ Ú. v. EÚ C 125, 5.4.2023, s. 67.

⁷ Prijaté texty, P9_TA(2023)0240.

⁸ Ú. v. EÚ C 493, 27.12.2022, s. 96.

⁹ Ú. v. EÚ C 465, 6.12.2022, s. 33.

¹⁰ Ú. v. EÚ C 479, 16.12.2022, s. 68.

- so zreteľom na rezolúciu Rady Európy CM/Res(2023)3, ktorým sa ustanovuje Rozšírená parciálna dohoda o registri škôd spôsobených agresiou Ruskej federácie voči Ukrajine,
 - so zreteľom na vyhlásenie Rady Európy z Reykjavíku s názvom Zjednotení okolo našich hodnôt, ktoré bolo prijaté na jej štvrtom samite hláv štátov a predsedov vlád 16. a 17. mája 2023,
 - so zreteľom na článok 54 rokovacieho poriadku,
 - so zreteľom na správu Výboru pre zahraničné veci (A9-0371/2023),
- A. keďže podľa článku 1 Dohovoru OSN o právach dieťaťa „sa dieťaťom rozumie každá ľudská bytosť mladšia ako osemnásť rokov, pokiaľ podľa právneho poriadku, ktorý sa na dieťa vzťahuje, nie je plnoletosť dosiahnutá skôr“; keďže dieťa je v prvom rade dieťaťom bez ohľadu na etnický pôvod, pohlavie, národnosť, náboženstvo, sociálne a ekonomické zázemie, schopnosti, migračný alebo pobytový status alebo prípadné zdravotné postihnutie; keďže každé dieťa potrebuje osobitnú ochranu a má nárok na všetky práva zakotvené v Dohovore OSN o právach dieťaťa;
 - B. keďže pozbavenie osobnej slobody je každá forma zaistenia osoby, zadržiavania proti vlastnej vôli alebo uväznenia, alebo umiestnenie dieťaťa do verejného alebo súkromného zaisťovacieho zariadenia, z ktorého dieťa nemôže slobodne odísť, a to de facto alebo na príkaz akéhokoľvek súdneho, správneho alebo iného verejného orgánu alebo zločineckej či teroristickej skupiny;
 - C. keďže vek trestnej zodpovednosti sa medzi jednotlivými štátmi líši; keďže vo svetovej štúdii OSN o deťoch pozbavených slobody sa ako minimálny vek trestnej zodpovednosti odporúča aspoň 14 rokov; keďže vo všeobecnej pripomienke č. 10 Výboru pre práva dieťaťa sa odporúča, aby minimálny vek trestnej zodpovednosti nebol nižší ako 12 rokov;
 - D. keďže svojvoľné pozbavenie osobnej slobody je zakázané, žiadne zatknutie a zadržanie človeka nesmie byť zjavne neprimerané, nespravodlivé alebo nepredvídateľné a konkrétny spôsob zatknutia nesmie byť diskriminačný;
 - E. keďže ak sa štátne orgány rozhodnú zadržať deti, majú pozitívnu povinnosť zabezpečiť, aby tieto deti mohli využívať práva zakotvené v Dohovore OSN o právach dieťaťa; keďže v článku 10 ods. 1 Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach sa stanovuje, že so všetkými osobami pozbavenými osobnej slobody sa musí zaobchádzať ľudsky a s úctou k prirodzenej dôstojnosti ľudskej bytosti;
 - F. keďže „deti pozbavené osobnej slobody“ zahŕňajú deti pozbavené osobnej slobody v rámci výkonu spravodlivosti, z dôvodov súvisiacich s migráciou, v ústavoch vrátane ústavov pre deti so zdravotným postihnutím, vo väzení s primárnymi poskytovateľmi starostlivosti o ne, v kontexte ozbrojených konfliktov a z dôvodov národnej bezpečnosti; keďže súhlas rodičov alebo dieťaťa nie je rozhodujúci pre to, či dieťa je, alebo nie je pozbavené osobnej slobody;

- G. keďže podľa článku 37 písm. b) Dohovoru OSN o právach dieťaťa by sa malo pozbavenie osobnej slobody detí používať len ako krajné opatrenie, na čo najkratší čas, s obmedzením na výnimočné prípady a malo byť podliehať preskúmaniu; keďže hoci vo všeobecnej pripomienke Výboru pre práva dieťaťa č. 24 sa uvádza, že výnimky by sa mali týkať skutočne len verejného zdravia a bezpečnosti, skúsenosti počas pandémie COVID-19 ukázali, že je možné, že tieto výnimky sa využívali nadmerne;
- H. keďže vo svetovej štúdii OSN o deťoch pozbavených osobnej slobody sa uvádza, že pozbaviť deti osobnej slobody znamená vystaviť ich istej forme štrukturálneho násillia; keďže v Agende 2030 sa štáty zaviazali skončovať so všetkými formami násillia páchaného na deťoch;
- I. keďže pozbavenie detí osobnej slobody, napr. ako trest za ich sexuálnu orientáciu alebo rodovú identitu alebo v mene tzv. cti nikdy nemôže spĺňať prísnu normu krajného opatrenia podľa článku 37 písm. b) Dohovoru o právach dieťaťa a nikdy nie je v najlepšom záujme dieťaťa;
- J. keďže „deti pozbavené osobnej slobody v rámci výkonu spravodlivosti“ sú deti v policajnej väzbe, vo vyšetrovacej väzbe, vo väzbe pred súdnym konaním a po odsúdení;
- K. keďže „deti žijúce vo väzení so svojim primárnym poskytovateľom starostlivosti“ sú deti, ktoré žijú so svojim zadržaným alebo uväzneným primárnym poskytovateľom starostlivosti a ktoré sú de facto pozbavené osobnej slobody;
- L. keďže „deti pozbavené osobnej slobody z dôvodov súvisiacich s migráciou“ sú deti v každom prostredí, v ktorom je dieťa pozbavené osobnej slobody z dôvodov súvisiacich s jeho migračným statusom alebo migračným statusom jeho rodičov, bez ohľadu na označenie a dôvod pozbavenia osobnej slobody dieťaťa alebo názov zariadenia alebo miesta, kde sa nachádza dieťa pozbavené osobnej slobody; keďže deti bez sprievodu a deti odlúčené od rodiny by nemali byť pozbavené osobnej slobody a zaistenie nemožno odôvodniť len tým, že dieťa je bez sprievodu alebo je odlúčené od rodiny, alebo jeho migračným alebo pobytovým statusom alebo jeho absenciou;
- M. keďže podľa viacerých správ, najmä pracovného dokumentu UNICEF-u o alternatívnych opatreniach k imigračnému zaisteniu detí z februára 2019, sa ustanovenia Dohovoru o právach dieťaťa týkajúce sa zadržavania detí (ako krajného opatrenia) nevzťahujú na imigračné konania, a preto ich nemožno použiť na odôvodnenie zadržavania detí v súvislosti s imigráciou; keďže deti bez sprievodu alebo deti odlúčené od rodičov sú v tejto súvislosti obzvlášť zraniteľné; keďže vo svetovej štúdii OSN o deťoch pozbavených osobnej slobody sa odporúča, aby pozbavenie detí ich osobnej slobody v súvislosti s migráciou bolo vo všetkých prípadoch zakázané;
- N. keďže deti by nemali byť zadržávané z dôvodov súvisiacich s migráciou; keďže deti by nemali byť umiestňované do uzavretých migračných centier bez možnosti odísť, pretože migrácia nie je trestným činom, a preto nie je dôvod na opatrenia, aké sa uplatňujú v prípade osôb, ktoré spáchali trestný čin; keďže podľa svetovej štúdie OSN o deťoch pozbavených osobnej slobody „bez ohľadu na podmienky zadržania je pozbavenie osobnej slobody z dôvodu migrácie škodlivé pre fyzické a duševné zdravie detí a vystavuje ich riziku zneužívania a sexuálneho vykorisťovania“;

- O. keďže niektoré krajiny zneužívajú migráciu proti EÚ na svoje politické záujmy, zneužívajú humanitárnu situáciu a poškodzujú tak najmä deti;
- P. keďže „deti pozbavené osobnej slobody v ústavoch“ sú deti, vrátane detí so zdravotným postihnutím, ktoré sú odlúčené od svojich rodín a pozbavené osobnej slobody v ústavoch a ktoré nemôžu z rôznych dôvodov slobodne odísť;
- Q. keďže „deti pozbavené osobnej slobody v kontexte ozbrojeného konfliktu“ sú deti, ktoré ozbrojené sily a ozbrojené skupiny naverbovali ako bojovníkov, strážcov, špiónov, poslíčkov, kuchárov a v iných úlohách vrátane sexuálneho vykorisťovania alebo boli nimi k týmto úlohám prinútené; keďže ozbrojené skupiny a teroristické organizácie verbujú deti ako členov svojich organizácií, čím ich zbavujú osobnej slobody, pričom ich zámerom je ideologicky ich formovať, aby zabezpečili konzistentné a jednotné politické názory; keďže tieto organizácie sa zameriavajú na veľmi malé deti a nasadzujú ich do bojových pozícií v prvej línii;
- R. keďže článok 38 Dohovoru o právach dieťaťa a dodatkový protokol k Ženevským dohovorom zaväzujú štáty a ozbrojené skupiny, aby sa zdržali verbovania detí mladších ako 15 rokov do svojich ozbrojených síl a zabezpečili, aby sa nezúčastňovali na nepriateľských akciách; keďže právo v oblasti ľudských práv stanovuje minimálny vek 18 rokov ako zákonnú hranicu na verbovanie detí v ozbrojených konfliktoch; keďže verbovanie detí mladších ako 15 rokov, či už zo strany štátov, alebo ozbrojených skupín, sa podľa Rímskeho štatútu považuje za vojnový zločin;
- S. keďže v mnohých krajinách sveta sa naďalej popravujú väzni za trestné činy, ktoré údajne spáchali vo veku do 18 rokov;
- T. keďže „deti pozbavené osobnej slobody z dôvodov národnej bezpečnosti“ sú deti naverbované teroristami alebo ozbrojenými skupinami alebo deti, ktoré boli obvinené na základe vnútroštátnych právnych predpisov o národnej bezpečnosti za uplatňovanie svojho práva na zhromažďovanie a združovanie, napríklad počas protestov; keďže podľa svetovej štúdie OSN o deťoch pozbavených osobnej slobody veľká väčšina štátov prijala nové protiteroristické právne predpisy alebo zmenila existujúce vnútroštátne právne predpisy, pričom často rozšírila ich pôsobnosť spôsobom, ktorý má nepriaznivý vplyv na deti; keďže tieto opatrenia vystavujú deti zvýšenému riziku pozbavenia osobnej slobody za údajné trestné činy proti národnej bezpečnosti; keďže niektoré spravodajské a bezpečnostné sily sa na zadržaných detských demonštrantoch údajne dopúšťajú hrozného mučenia vrátane znásilňovania a iného sexuálneho násillia, aby ich potrestali a ponížili a odradili ich od zapojenia sa do protestov;
- U. keďže dieťa v konflikte so zákonom je každé dieťa, ktoré sa dostalo do kontaktu s orgánmi presadzovania práva, pretože údajne porušilo trestné právo, bolo obvinené z porušenia trestného práva alebo bolo uznané za dieťa, ktoré porušilo trestné právo;
- V. keďže justičný systém pre deti alebo mladistvých zahŕňa právne predpisy, normy, štandardy, usmernenia, politiky, postupy, mechanizmy, ustanovenia, inštitúcie a orgány, ktoré sa osobitne vzťahujú na deti v konflikte so zákonom, ktoré dosiahli alebo prekročili minimálny vek trestnej zodpovednosti;

- W. keďže deti, ktoré v čase spáchania trestného činu nedosiahli minimálny vek trestnej zodpovednosti, nemožno brať na zodpovednosť v trestnom konaní; keďže deti, ktoré v čase spáchania trestného činu dosiahli minimálny vek trestnej zodpovednosti alebo ho prekročili, ale sú mladšie ako 18 rokov, môžu byť formálne obvinené a podrobené postupom v rámci justície pre mladistvých vrátane pozbavenia ich osobnej slobody v plnom súlade s Dohovorom o právach dieťaťa;
- X. keďže deti prichádzajú do styku s justičnými systémami z mnohých dôvodov – ako obeť alebo pozostalí, ako svedkovia, keď sú obvinené z trestného činu, ako zainteresovaná strana alebo preto, že je potrebný zásah na zabezpečenie riadnej starostlivosti o ne či zaistenie ich ochrany, zdravia alebo blaha;
- Y. keďže prístup detí k spravodlivosti zahŕňa všetky súdne a správne konania, ktoré sa týkajú detí, vrátane mechanizmov zvykového a náboženského súdnictva, alternatívneho riešenia sporov a kvázisúdnych mechanizmov a vzťahuje sa na ústavné, trestné, občianske, verejné, súkromné, správne a vojenské právo na vnútroštátnej a medzinárodnej úrovni;
- Z. keďže najlepší záujem dieťaťa musí byť prvoradým hľadiskom pri všetkých rozhodnutiach týkajúcich sa dieťaťa vrátane rozhodnutia o tom, či dieťa pozbaviť osobnej slobody, pričom sa nikdy nesmie prehliadať konanie dieťaťa, ktoré má trestnoprávne dôsledky; keďže zásadu najlepšieho záujmu dieťaťa musia posúdiť príslušné orgány a vyžaduje si, aby prioritou bola reintegrácia detí, ktoré spáchali trestný čin; keďže deti by sa mali preto podporovať, aby mohli prevziať konštruktívnu úlohu v spoločnosti;
- AA. keďže právo na vzdelanie je základným ľudským právom; keďže podľa odhadov 244 miliónov detí a mladých ľudí na celom svete stále nechodí do školy zo sociálnych, ekonomických a kultúrnych dôvodov; keďže dievčatá bývajú častejšie ako chlapci zbavené prístupu ku vzdelaniu, a to najmä v rozvojových krajinách, čo výrazne obmedzuje ich slobodu a znižuje vyhliadky na rovnocenný vstup do dospelosti;
- AB. keďže prístup k spravodlivosti si vyžaduje posilnenie právneho postavenia každého dieťaťa a musí zohľadňovať jeho vek, vyspelosť a rozvíjajúce sa schopnosti;
- AC. keďže odklon je podmienené presmerovanie detí, ktoré sú v konflikte so zákonom, od formálneho súdneho konania k inému spôsobu riešenia problému, ktorý umožňuje, aby prípady mnohých z nich riešili mimosúdne orgány, čím sa predíde negatívnym účinkom formálneho súdneho konania, ako je stigma spojená s odsúdením a záznam v registri trestov, za predpokladu, že sa plne dodržiavajú ľudské práva a právne záruky;
- AD. keďže svetová štúdia OSN o deťoch pozbavených osobnej slobody, ktorá bola zverejnená v júli 2019, je chvályhodná a predstavuje míľnik pri prekonávaní neviditeľnosti a zraniteľnosti, stigmatizácie a sociálneho vylúčenia detí pozbavených osobnej slobody;
- AE. keďže podľa uvedenej svetovej štúdie OSN je na celom svete viac ako 7 miliónov¹¹ detí pozbavených osobnej slobody;

¹¹ Všetky uvedené údaje pochádzajú zo svetovej štúdie OSN o deťoch pozbavených osobnej slobody.

- AF. keďže podľa svetovej štúdie OSN spomedzi všetkých detí pozbavených osobnej slobody tvoria približne 94 % chlapci a 6 % dievčatá a približne 5,4 milióna detí je umiestnených v ústavoch, ktoré sú vo svojej podstate škodlivé pre deti a ich vývoj; keďže približne 1,4 milióna detí je pozbavených osobnej slobody v policajnej väzbe, vo vyšetrovacej väzbe a vo väzniciach;
- AG. keďže najmenej 330 000 detí je zaistených z dôvodov súvisiacich s migráciou, a to buď bez sprievodu, alebo so svojimi rodinami; keďže minimálne 19 000 detí žije vo väzení so svojimi primárnymi poskytovateľmi starostlivosti, takmer výlučne matkami;
- AH. keďže v súčasnosti je v súvislosti s ozbrojenými konfliktmi zadržovaných 35 000 detí a najmenej desaťtisíce boli násilne deportované, odlúčené od svojich rodín alebo osvojené; keďže len v roku 2022 bolo 2 496 detí pozbavených osobnej slobody pre ich skutočné alebo údajné spojenie so stranami konfliktu vrátane ozbrojených skupín a teroristických organizácií; keďže v súčasnosti je v krajinách bez konfliktu na ich území z dôvodov národnej bezpečnosti zadržovaných minimálne 1 500 detí, a to aj za aktivity, ako sú pokojné protesty, vyjadrovanie politických názorov na internete, účasť v zakázaných politických skupinách a činnosti gangov; keďže spomedzi krajín v konfliktných situáciách s najvyššou mierou zadržovania detí, ako sú uvedené vo svetovej štúdii OSN, sa niektorým z nich podarilo výrazne znížiť počet zadržovaných detí, zatiaľ čo v iných prípadoch sa počet zadržovaných detí iba zvýšil; keďže počas konfliktov sa deti rodia matkám, ktoré bojujú na fronte, a zostávajú v zajateckých táboroch; keďže podľa UNICEF-u bolo začiatkom roka 2020 na detskú prácu využívaných približne 160 miliónov detí;
- AI. keďže ruské orgány sa naďalej zámernie zameriavajú na ukrajinské deti a utláčajú ich; keďže podľa ukrajinskej platformy Deti vojny zomrelo v dôsledku ruskej invázie najmenej 488 ukrajinských detí, najmenej 1 016 utrpelo zranenia, približne 19 500 bolo deportovaných do Ruska a 3 924 detí je nezvestných;
- AJ. keďže pozbavenie detí osobnej slobody za vyjadrenie svojho presvedčenia a politických názorov alebo za účasť na demonštráciách a zhromaždeniach je porušením práva vyjadriť vlastné názory, ktoré môže každé dieťa uplatňovať na základe článkov 12 a 13 Dohovoru OSN o právach dieťaťa; keďže s deťmi zadržanými z politických dôvodov sa často zaobchádza rovnako ako s dospelými a bývajú dokonca držané v rovnakých väzniciach ako dospelí a vzťahujú sa na ne rovnaké pravidlá a postupy; keďže nespočetné množstvo detí je umiestnených v neľudských podmienkach a v zariadeniach pre dospelých, čo je jasným porušením ich ľudských práv; keďže zadržavacie zariadenia bývajú preplnené, nedostatočne oddeľujú deti od dospelých a/alebo dievčatá od chlapcov, systematicky narúšajú súkromie, deťom a mladým ľuďom neposkytujú psychosociálnu podporu, a to ani pokiaľ ide o kontakt s rodinou a vonkajším svetom, a neumožňujú dostatočný prístup k vzdelávaniu, zdravotnej starostlivosti, voľnočasovým a kultúrnym aktivitám; keďže deti pozbavené osobnej slobody sú obeťami ďalšieho porušovania ľudských práv, ako sú násilie, znásilňovanie a sexuálne útoky, mučenie a kruté, neľudské alebo ponižujúce zaobchádzanie alebo trestanie;
- AL. keďže vo všeobecnej pripomienke Výboru pre práva dieťaťa č. 24 sa uvádza, že niektoré deti so zdravotným postihnutím by nemali byť súčasťou systému detskej justície, a to ani pokiaľ dosiahli minimálny vek trestnej zodpovednosti; keďže v článku

14 Dohovoru o právach osôb so zdravotným postihnutím sa uvádza, že zdravotné postihnutia nesmie byť v žiadnom prípade oprávnením na pozbavenie osobnej slobody; keďže vo všeobecnej pripomienke Výboru pre práva dieťaťa č. 24 sa uvádza, že by sa mali prijať opatrenia pre deti so zdravotným postihnutím, ktoré môžu zahŕňať fyzický prístup do súdnych a iných budov, podporu pre deti s psychosociálnym postihnutím a pomoc pri komunikácii a čítaní dokumentov; keďže deti so zdravotným postihnutím sú príliš často umiestňované do ústavov, zažívajú špecifické formy pozbavenia osobnej slobody súvisiace s ich zdravotným postihnutím a častejšie bývajú vystavené vykorisťovaniu, násiliu, zneužívaniu, mučeniu a iným formám zlého zaobchádzania; keďže 50 – 75 % detí, ktoré prichádzajú do kontaktu s justičným systémom, už trpí nejakou formou duševnej poruchy, zneužívania alebo zanedbávania; keďže pozbavenie osobnej slobody zvyčajne spôsobuje alebo zhoršuje duševné a kognitívne zdravotné problémy;

- AM. keďže deti so zdravotným postihnutím majú osobitné práva a potreby, nemali by byť umiestňované do uzavretých centier a mali by sa im poskytnúť podmienky, ktoré im umožnia fungovať samostatne s podporou tretích strán, ako sú napríklad osobní opatrovatelia;
- AN. keďže podľa svetovej štúdie OSN je vo väzbe na celom svete nadmerne vysoký podiel detí, ktoré pochádzajú zo znevýhodneného ekonomického prostredia, majú zdravotné postihnutie, migrantský pôvod alebo sú súčasťou komunity LGBTIQ+;
- AO. keďže podľa svetovej štúdie OSN sú deti zatýkané a zadržované aj na základe ich náboženstva, etnickej príslušnosti, kmeňovej identity alebo miesta pôvodu; keďže prípady pozbavenia osobnej slobody, ako sú nútené manželstvo, únosy a nútené odvody do milícií a zločineckých gangov, sa v niektorých krajinách podľa zdokumentovaných skutočností zakladajú aj na etnickom a náboženskom napätí a predsudkoch voči náboženským a konfesionálnym menšinám v spoločnosti; keďže ozbrojené skupiny a teroristické organizácie, ako aj niektoré štáty sa zameriavajú na deti z náboženských a etnických menšín a uniesli tisíce žien, dievčat a chlapcov, pričom mnohé z nich vystavujú systematickému sexuálnemu násiliu a znásilňovaniu, núteným manželstvám a núteným potratom;
- AP. keďže v dôsledku určitých tradícií bývajú dievčatá obzvlášť ohrozené zločinmi v mene cti, čo ich zbavuje osobnej slobody a vedie k vraždám a vraždám v mene cti; keďže 12 miliónov dievčat je zosobášených pred dosiahnutím veku 18 rokov; keďže nútené manželstvo je ďalšou formou pozbavenia osobnej slobody bez ohľadu na vek a na to, aký vek vnútroštátne právne predpisy danej krajiny stanovujú ako vek dosiahnutia plnoletosti; keďže LGBTIQ+ deti v domácom väzení, ktoré sú nútené podstúpiť konverznú terapiu, sú tiež pozbavené slobody;
- AQ. keďže podľa organizácie UNICEF bolo v období od marca 2020 do októbra 2021 celosvetovo prepustených zo zadržovania viac ako 45 000 detí v najmenej 84 krajinách ako opatrenie proti nakazeniu ochorením COVID-19, čo dokazuje, že ukončenie zadržovania je možné a že krajiny, ktoré zadržovanie nevyužívajú, sú lepšie pripravené na zvládnutie určitých aspektov núdzových situácií v oblasti verejného zdravia;

- AR. keďže EÚ už zohráva vedúcu úlohu pri ochrane a podpore detí na celom svete tým, že posilňuje ich prístup k vzdelávaniu, službám a zdravotnej starostlivosti a chráni ich pred všetkými formami násilia, zneužívania a zanedbávania, a to aj v humanitárnom kontexte;
1. pripomína, že detstvo je etapou života, počas ktorej sa rozvíja osobnosť dieťaťa, jeho citové vzťahy s ostatnými, sociálne a vzdelávacie zručnosti a sociálne kompetencie, a preto zdôrazňuje, že pri pozbavení osobnej slobody deti zároveň prichádzajú o detstvo a budúcnosť; zdôrazňuje právo detí na neobmedzený prístup ku vzdelávaniu a aktivitám podporujúcim ich blaho, ktoré sú najlepším prostriedkom na zmiernenie následkov chudoby a zabezpečenie lepšej budúcnosti pre ne samotné, ich rodiny a komunity; vyzýva príslušné inštitúcie, aby zabezpečili účinné uplatňovanie tohto práva;
 2. pripomína, že Výbor OSN pre práva osôb so zdravotným postihnutím považuje zaradenie do ústavnej starostlivosti za jednu z foriem svojvoľného pozbavenia osobnej slobody; uznáva, že hoci neexistuje žiadne celosvetovo uznávané vymedzenie pojmu „ústav“, ústavy sú pre vývoj detí a ich psychosociálne väzby neodvratne škodlivé, pretože na ne vplýva napr. depersonalizácia, rigidný režim, nedostatok individuálnej podpory alebo osobného prístupu a nedostatočná kontrola obyvateľov ústavov nad ich životom a nad rozhodnutiami, ktoré sa ich týkajú;
 3. zdôrazňuje, že samotné pozbavenie osobnej slobody môže predstavovať jednu z foriem mučenia alebo krutého, neľudského či ponižujúceho zaobchádzania alebo trestania detí, ktoré je v rozpore s medzinárodným právom, je výslovne zakázané článkom 37 písm. a) Dohovoru o právach dieťaťa a/alebo môže viesť k porušeniu práva dieťaťa na život, prežitie a rozvoj zakotveného v článku 6 uvedeného dohovoru; naliehavo žiada, aby sa vo vnútroštátnych právnych rámcoch úplne zakázali a sankcionovali všetky formy mučenia a krutého, neľudského alebo ponižujúceho zaobchádzania alebo trestania; požaduje, aby sa zrušili všetky právne predpisy a postupy, ktoré stále umožňujú doživotné väznenie detí a telesné tresty, a to i napriek ich absolútnemu zákazu podľa článku 37 písm. a) Dohovoru o právach dieťaťa; pripomína, že uloženie trestu smrti jednotlivcovi, ktorý bol v čase spáchania trestného činu dieťaťom, je zakázané medzinárodným právom v oblasti ľudských práv; naliehavo žiada, aby vnútroštátne právne rámce úplne zakázali trest smrti pre mladistvých páchatel'ov;
 4. pripomína, že deti mladšie ako 18 rokov by nemali byť za žiadnych okolností verbované ozbrojenými skupinami alebo osobami, ktoré majú na tieto skupiny väzby, ani by sa nemali zúčastňovať na nepriateľských akciách;
 5. konštatuje, že podľa organizácie UNICEF opatrenia počas pandémie COVID-19 ukázali, že krajiny môžu konať rýchlo, ak na to existuje jasný a presvedčivý dôvod (v tomto prípade núdzová situácia v oblasti verejného zdravia), s cieľom chrániť ohrozené skupiny obyvateľstva, ako sú osoby v uzavretých priestoroch, a že výslovne na deti by sa mohli uplatňovať odklon a iné opatrenia zahŕňajúce alternatívy k väzbe; žiada, aby sa zlepšili možnosti, ktoré majú k dispozícii rodičia, rodiny alebo opatrovatelia, pokiaľ ide o návštevu svojich detí a komunikáciu s nimi, ak je to v najlepšom záujme dieťaťa;
 6. vyjadruje poľutovanie nad zadržiavaním detí; domnieva sa, že medzinárodné spoločenstvo by malo zdvojnásobiť svoje úsilie o ukončenie zadržiavania detí do roku

2030 prostredníctvom využívania a výslovného právneho uznania odklonov a zároveň preskúmať alternatívne neväzobné opatrenia a opatrenia restoratívnej justície, keďže existujú nevyvrátiteľné dôkazy o tom, že odňatie slobody škodí blahu detí a využíva sa nadmerne;

7. zdôrazňuje, že osoby alebo organizácie, ktoré dieťa naviedli na spáchanie trestného činu alebo ho v tomto smere vycvičili, musia byť potrestané a brané na zodpovednosť v súlade so spôsobenou škodou;
8. zdôrazňuje, že v súlade s požiadavkami medzinárodného práva by sa pozbavenie dieťaťa a jeho osobnej slobody nikdy nemalo považovať za prostriedok na dosiahnutie rehabilitácie a/alebo opätovného začlenenia do spoločnosti; vyzýva preto Komisiu a Európsku službu pre vonkajšiu činnosť (ESVČ), aby nábádali partnerov z tretích krajín, aby sa riadili odporúčaním svetovej štúdie OSN o minimálnom veku trestnej zodpovednosti; naliehavo vyzýva tretie krajiny, aby neznižovali minimálny vek trestnej zodpovednosti a dekriminalizovali vágne pojmy ako „nemorálne“ alebo „rušivé“ správanie detí;
9. konštatuje, že chýbajú komplexné, aktualizované a rozčlenené údaje o počte detí, ktoré sú v súčasnosti vo svete pozbavené osobnej slobody, najmä v súvislosti s migráciou, ústavmi, národnou bezpečnosťou a ozbrojenými konfliktmi; zdôrazňuje, že v tejto súvislosti je potrebné vytvoriť a udržiavať medzinárodnú databázu; zdôrazňuje, že v prípade potreby by sa tieto čísla mali rozdeliť podľa kategórie trestných činov a dôvodu pozbavenia osobnej slobody;
10. žiada vytvorenie účinného systému nezávislého monitorovania všetkých miest zadržiavania detí, ktorým sa zabezpečí, aby boli výsledky monitorovacích návštev verejne dostupné; zdôrazňuje kľúčovú úlohu, ktorú zohrávajú novinári a mimovládne organizácie pri poskytovaní informácií o počte a situácii detí, ktoré boli pozbavené osobnej slobody, najmä v krajinách, ktoré sa zmietajú v konflikte, alebo v krajinách, kde je spolupráca s vládou v tejto oblasti zložitá alebo nemožná;
11. vyzýva preto inštitúcie EÚ a členské štáty, aby prevzali vedúcu úlohu a začali celosvetovú kampaň za zníženie počtu detí zadržovaných v zariadeniach, a to aj prostredníctvom vytvorenia monitorovacieho mechanizmu OSN, ktorý by zabezpečil úplné vykonávanie odporúčaní svetovej štúdie OSN, čo môže prispieť k účinnému prepusteniu zadržovaných detí; vyzýva Komisiu a ESVČ, aby aktívne podporovali, a to v náležitých prípadoch aj prostredníctvom financovania, iniciatívy orgánov partnerských tretích krajín a/alebo miestnych organizácií s cieľom systematicky a ucelene riešiť základné príčiny, ktoré vedú k pozbaveniu osobnej slobody;
12. víta stratégiu EÚ v oblasti práv dieťaťa z roku 2022, ktorú vypracovala Komisia, ako prostriedok na posilnenie postavenia EÚ ako kľúčového globálneho aktéra, na zlepšenie kapacít ochrany detí v rámci delegácií EÚ prostredníctvom určenia kontaktných miest pre mládež a na zabezpečenie ochrany a dodržiavania práv dieťaťa prostredníctvom vonkajšej politiky EÚ vo všetkých kontextoch; žiada Komisiu, aby poskytla ďalšie podrobné údaje a aktualizované informácie o úlohe a činnostiach delegácií EÚ s cieľom zlepšiť komunikáciu s verejnosťou, zvýšiť účinnosti ich úlohy a posilniť ich mandát, a

to podľa možnosti aj prostredníctvom nástrojov parlamentnej diplomacie (napr. oficiálnych pracovných ciest Parlamentu);

13. pripomína, že je dôležité, aby EÚ a členské štáty podporovali posilňovanie regionálnych systémov ľudských práv, a to aj prostredníctvom finančnej pomoci a výmeny skúseností medzi regiónmi; pevne verí v úlohu, ktorú musia tieto regionálne systémy zohrávať pri riešení situácie detí pozbavených osobnej slobody, a v ich komplementárnosť so systémom OSN v oblasti ľudských práv;
14. vyzýva Komisiu a ESVČ, aby vytvorili komplexnú politiku deinštitucionalizácie prostredníctvom podpory orgánov tretích krajín a miestnych organizácií pri vypracúvaní národných akčných plánov s konkrétnymi opatreniami a jasnými časovými rámcami zameranými na zníženie počtu detí pozbavených osobnej slobody a na uprednostnenie riešení, ktoré nezahŕňajú pozbavenie osobnej slobody, a prostredia rodinného typu pred zadržávaním; žiada Komisiu a ESVČ, aby boli pripravené poskytnúť podporu organizáciám z tretích krajín a miestnym organizáciám zapojeným do deinštitucionalizácie;
15. pripomína, že EÚ deklarovala svoj záväzok podporovať prechod od inštitucionálnej k rodinnej a komunitnej starostlivosti vo svojej vonkajšej činnosti v rámci Nástroja susedstva a rozvojovej a medzinárodnej spolupráce (NDICI), Nástroja predvstupovej pomoci (IPA III), akčného plánu EÚ pre ľudské práva a demokraciu na roky 2020 – 2024 a globálneho rozmeru stratégie EÚ v oblasti práv dieťaťa a na roky 2021 – 2024; naliehavo vyzýva inštitúcie EÚ, aby nefinancovali ústavy, a to ani pokiaľ ide o ich renováciu, výstavbu alebo obnovu, ak sa nezapojili do procesu deinštitucionalizácie;
16. zdôrazňuje, že niektoré kandidátske krajiny EÚ stále využívajú uzavreté ústavy pre osoby so zdravotným postihnutím vrátane detí; opakuje svoju výzvu kandidátskym krajinám EÚ, aby dosiahli ďalší pokrok pri zabezpečovaní dodržiavania práv osôb so zdravotným postihnutím a dôstojných životných podmienok pre osoby so zdravotným postihnutím vrátane detí;
17. vyzýva na prijatie újného zoznamu prioritných krajín, ktorý by mohol okrem iného zahŕňať oblasti zasiahnuté konfliktom, okupované územia, oblasti so zvýšeným vysídľovaním alebo oblasti, v ktorých sú prítomné ozbrojené skupiny či teroristické organizácie, pričom ESVČ, Komisia a členské štáty by v týchto oblastiach mali zintenzívniť svoju činnosť na podporu detí pozbavených osobnej slobody a spolupracovať s miestnymi orgánmi pri zavádzaní alebo zlepšovaní ochranných mechanizmov a osobitných právnych predpisov zameraných na zaručenie ich ochrany; trvá na tom, že tento zoznam prioritných krajín by mala pripraviť ESVČ v úzkej spolupráci so zainteresovanými stranami a s Parlamentom a každoročne by sa mal aktualizovať; ďalej vyzýva podpredsedu Komisie/vysokého predstaviteľa Únie pre zahraničné veci a bezpečnostnú politiku (VP/PK), aby predložil verejnú výročnú správu o opatreniach vykonaných v prioritných krajinách;
18. dôrazne odsudzuje prevádzachstvo a vykorisťovanie ľudí vrátane detí;
19. nabáda veľvyslanectvá členských štátov a delegácie EÚ, aby zabezpečili zapojenie organizácií občianskej spoločnosti, vedúcich predstaviteľov miestnych spoločenstiev a náboženských subjektov do diskusií s orgánmi o odstránení škodlivých praktík

páchaných na deťoch, ako sú nútené manželstvá alebo pozbavenie osobnej slobody na základe viery a náboženstva, vrátane aktívneho prispievania k odstraňovaniu takýchto praktík, kedykoľvek sa vyskytnú; uznáva, že o niektorých krajinách je známe, že k pozbaveniu osobnej slobody tam dochádza na základe etnických, náboženských a rodových stereotypov;

20. pripomína, že bez ohľadu na podmienky, v ktorých sú deti zadržované, zo štúdií vyplýva, že zadržovanie má hlboký a negatívny vplyv na zdravie a fyzický, emocionálny a duševný vývoj detí a že k tomuto poškodeniu môže dôjsť aj v prípade pomerne krátkeho trvania zadržovania; žiada vyčleniť primerané zdroje a prijať prístup zameraný na dieťa, zohľadňujúci traumy, vek a rodové hľadisko s cieľom zmierniť zvýšené riziká pre zraniteľné skupiny vrátane detí so zdravotným postihnutím a detí z domorodých, etnických a menšinových komunit; zdôrazňuje, že existencia zdravotného postihnutia nemôže nikdy ospravedlniť pozbavenie osobnej slobody;
21. nalieha, aby sa ukončila diskriminácia detí so zdravotným postihnutím vo všetkých zákonoch, politikách a postupoch, ktoré sa týkajú práva na osobnú slobodu; vyzýva delegácie EÚ, aby podporovali orgány tretích krajín pri začleňovaní práv a potrieb detí so zdravotným postihnutím do všetkých oblastí práva a politiky, ktoré priamo alebo nepriamo súvisia s predchádzaním nezákonnému a/alebo svojvoľnému zadržovaniu a jeho elimináciou, a aby zabezpečili plnú a účinnú účasť detí so zdravotným postihnutím na všetkých rozhodovacích procesoch vrátane všetkých fáz tvorby politiky zameranej na ukončenie pozbavovania osobnej slobody detí; podnecuje a podporuje kampane na zvyšovanie povedomia a programy odbornej prípravy, najmä pre tvorcov politík, verejných činiteľov, poskytovateľov služieb a médiá, o práve detí so zdravotným postihnutím na osobnú slobodu a bezpečnosť vrátane boja proti stereotypom, predsudkom a škodlivým praktikám;
22. opakuje svoju výzvu Komisii, ESVČ a členským štátom EÚ, aby podporovali orgány tretích krajín pri zabezpečovaní toho, aby všetky deti mohli využívať svoje právo na základné vzdelanie, a aby prijali opatrenia na zabezpečenie dostupnosti a prístupnosti stredoškolského vzdelávania; trvá preto na tom, aby deti pozbavené osobnej slobody boli riadne začlenené; zdôrazňuje, že všetky vzdelávacie a školské materiály musia byť v súlade s normami UNESCO v oblasti vzdelávania; vyzýva tiež Komisiu, ESVČ a členské štáty, aby podporovali orgány tretích krajín pri vývoji a zavádzaní digitálnych metód vyučovania a vzdelávania a aby uľahčili prístup k internetu pre všetky deti;
23. vyzýva na zabezpečenie väčšej informovanosti a prísnejšej kontroly, pokiaľ ide o online obsah, v ktorom deti vystupujú, ku ktorému deti pristupujú alebo ktorý deti vytvárajú; konštatuje, že hrozby vyplývajúce z rozvoja digitalizácie a nedostatočnej primeranej kontroly často vedú k vykorisťovaniu maloletých osôb a vystavujú ich tak ohrozeniu života alebo zdravia a dokonca ich zbavujú osobnej slobody;
24. zdôrazňuje, že na boj proti základným príčinám pozbavenia osobnej slobody detí musia štáty investovať značné zdroje do znižovania nerovností a pomoci rodinám, aby im umožnili podporovať fyzický, duševný, duchovný, morálny a sociálny rozvoj detí; nalieha, aby prijali opatrenia, ktorými sa zabezpečí sociálna ochrana všetkých detí;

25. odsudzuje všetky formy trestov, ktoré vedú k pozbaveniu osobnej slobody detí na základe ich sexuálnej orientácie alebo rodovej identity, za podstúpenie umelého prerušenia tehotenstva alebo za dobrovoľné a nevykorisťujúce sexuálne aktivity medzi dospievajúcimi podobného veku, ako aj k pozbaveniu osobnej slobody na základe zneužitia v mene „cti“; naliehavo vyzýva Komisiu a ESVČ, aby podporovali príslušné agentúry OSN a miestne subjekty občianskej spoločnosti, ktoré spolupracujú s orgánmi tretích krajín, pri riešení všetkých diskriminačných zákonov voči mladistvým na základe ich sexuálnej orientácie a rodovej identity, a zdôrazňuje, že v zadržiavacích zariadeniach musí byť zabezpečená náležitá starostlivosť a ochrana pred všetkými formami diskriminácie, násilia a sexuálneho vykorisťovania;
26. odsudzuje akúkoľvek formu trestu vedúceho k pozbaveniu osobnej slobody na základe náboženstva, etnickej alebo kmeňovej príslušnosti; zdôrazňuje, že právo na slobodu myslenia, svedomia a náboženského vyznania zahŕňa slobodu rozhodnúť sa, čomu veriť alebo neveriť, a slobodu založiť si náboženstvo alebo vieru, vyznávať ich, zmeniť ich alebo sa ich vzdať bez akýchkoľvek obmedzení;
27. zdôrazňuje, že nadmerne vysoký podiel chlapcov vo väzbe sa musí riešiť všetkými možnými prostriedkami vrátane podpory odklonu vo všetkých fázach systému trestnej justície a proporcionálneho uplatňovania riešení, ktoré nezahŕňajú pozbavenie osobnej slobody, na chlapcov a dievčatá; považuje za naliehavé zaviesť rodový rozmer do systémov súdnictva pre mladistvých a riešiť rodové rozdiely v prístupe k službám justície pre mladistvých;
28. konštatuje, že výrazný rodový rozdiel, pokiaľ ide o deti vo väzbe, vyplýva aj z osobitných a niekedy viac neviditeľných foriem útlaku a odopierania práv a slobôd žien a dievčat vrátane špecifických foriem násilia, ako sú okrem iného vraždy zo cti a nútené manželstvá; vyzýva Komisiu, aby v rámci preskúmania akčného plánu EÚ pre rodovú rovnosť III v polovici trvania analyzovala ďalšie opatrenia na riešenie týchto špecifických foriem násilia vrátane inovatívnych perspektív v rámci politických dialógov a dialógov o ľudských právach s tretími krajinami;
29. vyzýva EÚ a členské štáty, aby podporovali tretie krajiny pri poskytovaní špecializovanej odbornej prípravy príslušným orgánom vrátane sudcov v oblasti práv a potrieb detí;
30. konštatuje, že dievčatá žijúce na ulici sú obzvlášť zraniteľné, pretože sú často zatýkané a zadržávané na základe obvinení súvisiacich s prostitúciou, a že zo štúdií týkajúcich sa zatýkania dievčat vyplýva, že na rozdiel od chlapcov sú oveľa častejšie zatýkané za priestupky na základe konania, ktoré je zakázané len určitej skupine obyvateľstva; odsudzuje skutočnosť, že v krajinách, kde je umelé prerušenie tehotenstva trestné, hrozí dievčatám väzba len preto, že sa rozhodli ukončiť tehotenstvo; odsudzuje skutočnosť, že počas pozbavenia slobody sú dievčatá obzvlášť vystavené sexuálnemu obťažovaniu, a to popri iných formách rodovo motivovaného násilia;
31. konštatuje, že vo viacerých krajinách existuje väčšia pravdepodobnosť zatknutia a zadržávania mladých LGBTIQ+ osôb za trestné činy na základe konania, ktoré je zakázané len určitej skupine obyvateľstva, a iné nenásilné trestné činy a že tieto osoby

bývajú často zadržované v zariadeniach nevhodných z rodového hľadiska a sú obzvlášť zraniteľné voči násiliu;

33. zdôrazňuje potrebu dekriminalizácie priestupkov na základe konania, ktoré je zakázané len určitej skupine obyvateľstva;
34. vyzýva Komisiu a ESVČ, aby povzbudzovali partnerov z tretích krajín, aby ratifikovali opčný protokol k Dohovoru proti mučeniu a aby zriadili nezávislé a účinné národné preventívne mechanizmy s osobitnými odbornými znalosťami na vykonávanie návštev miest, kde sa nachádzajú alebo môžu nachádzať deti pozbavené osobnej slobody; víta skutočnosť, že Dohovor o právach dieťaťa je najviac ratifikovaným dohovorom o ľudských právach, a naliehavo vyzýva na jeho plnú a všeobecnú ratifikáciu; naliehavo vyzýva všetky krajiny, aby ratifikovali Tretí opčný protokol k Dohovoru o právach dieťaťa a o procedúre oznámení, ktorý umožní deťom žiadať o nápravu v prípade porušenia ich práv;
35. žiada, aby sa zintenzívnili opatrenia v prospech nezvestných alebo unesených detí prostredníctvom výmeny informácií na regionálnej a medzinárodnej úrovni a aby sa vyvinulo spoločné úsilie o návrat detí k ich rodičom alebo zákonným zástupcom;
36. pripomína, že verejné politiky sú účinné, ak sú vypracované na základe úplných, včasných a dôveryhodných údajov; podnecuje EÚ a jej členské štáty, aby navrhli orgánom tretích krajín pomoc a metodickú podporu šitú na mieru, pokiaľ ide o zber údajov, vrátane technických prostriedkov a právnych rámcov s cieľom uľahčiť výmenu údajov medzi štátnymi inštitúciami, ako aj s príslušnými neštátnymi subjektmi (napríklad medzinárodnými organizáciami); zdôrazňuje, že je potrebné systematicky zbierať rozčlenené údaje s cieľom lepšie pochopiť, aké cesty vedú k zadržaniu chlapcov a dievčat, vo všetkých situáciách pozbavenia osobnej slobody detí;
37. vyjadruje poľutovanie nad skutočnosťou, že od prijatia usmernení EÚ o podpore a ochrane práv dieťaťa v roku 2017 ESVČ nevykonala žiadne preskúmanie; považuje za naliehavé začať posúdenie vplyvu toho, ako delegácie EÚ uplatňujú usmernenia v tretích krajinách;
38. vyzýva Komisiu a ESVČ, aby systematicky začleňovali práva detí do politického dialógu s partnerskými krajinami, ako sa to už robí v rámci prístupových rokovaní a procesu stabilizácie a pridruženia;

Deti v rámci výkonu spravodlivosti

39. vyzýva ESVČ a Komisiu, aby vo svojich programoch spolupráce v oblasti právneho štátu a budovania kapacít justície navrhli osobitnú kapitolu zameranú na podporu orgánov tretích krajín pri zavádzaní účinných systémov justície pre mladistvých, ktorá by zahŕňala uplatňovanie odklonu už na samotnom začiatku a v každom štádiu trestného konania, zachovanie alebo zvýšenie veku trestnej zodpovednosti v súlade s odporúčaním vyplývajúcim zo svetovej štúdie OSN, dekriminalizáciu trestných činov na základe konania, ktoré je zakázané len určitej skupine obyvateľstva, zabezpečenie informácií vhodných pre deti a mechanizmov účasti detí a zváženie spôsobov skrátenia väzby na minimum v prípadoch, keď sa jej nedá vyhnúť;

40. vyzýva na zintenzívnenie úsilia s cieľom zabezpečiť, aby všetky zadržované deti mohli využívať práva zakotvené v Dohovore OSN o právach dieťaťa a aby sa s nimi zaobchádzalo ľudsky a s rešpektom k prirodzenej dôstojnosti ľudskej osoby; vyzýva na zákaz fyzického a psychického násillia ako disciplinárneho prostriedku vo väzbe;
41. vyzýva ESVČ a Komisiu, aby spolu s partnermi z tretích krajín ďalej rozvíjali programy odbornej prípravy pre pracovníkov justície a orgánov presadzovania práva s cieľom pripraviť vypočúvania a konania zohľadňujúce potreby detí a aby určili, ako sa najlepšie dozvedieť názory detí, keďže majú právo zúčastňovať sa na rozhodnutiach vedúcich k pozbaveniu ich osobnej slobody a podávať proti nim odvolania; zdôrazňuje právo všetkých detí na prístup k bezplatnej právnej pomoci, zastupovaniu a službám vrátane prístupu k psychiatrickej a psychologickej podpore, odborníkom na deti a dôveryhodným právnikom, ktorí môžu ovplyvniť skúsenosti dieťaťa s justičným systémom a výsledok konania;

Deti a ich primárni poskytovatelia starostlivosti

42. zdôrazňuje, že štáty by sa mali v čo najväčšej miere zdržať zadržavania primárnych poskytovateľov starostlivosti o deti s veľmi malými deťmi, a ak sa tak nestane, mali by vo väzniciach vytvoriť „oddelenia pre rodičov a deti“ vhodné pre deti, zriadiť špeciálne priestory pre predpôrodnú, pôrodnú a popôrodnú starostlivosť a liečbu a usilovať sa o prepustenie detí spolu s ich rodičmi; pripomína, že je potrebné prijať všetky nevyhnutné opatrenia na zaistenie bezpečnosti, dôstojnosti a rozvoja každého dieťaťa, ktoré žije s rodičom vo väzení, a že je potrebné v každom okamihu zabezpečiť ochranu pred násillím, traumou a škodlivými situáciami;
43. pripomína odporúčania Európskeho výboru na zabránenie mučeniu a neľudskému alebo ponižujúcemu zaobchádzaniu alebo trestaniu o uľahčení ukladania alternatívnych opatrení k väzbe, pokiaľ ide o tehotné dievčatá a mladé matky, aby sa predišlo situáciám, keď deti žijú vo väzbe;
44. zdôrazňuje, že orgány by mali začleniť posúdenie najlepšieho záujmu dieťaťa do všetkých rozhodovacích procesov, v ktorých by zadržanie rodiča mohlo viesť k pozbaveniu slobody dieťaťa, čo zahŕňa rozhodnutia v prípravnom konaní, rozhodnutia o treste a všetky druhy rozhodnutí, ktoré sa týkajú toho, či a ako dlho má dieťa žiť so svojim primárnym poskytovateľom starostlivosti vo väzení;
45. vyzýva partnerské krajiny, aby prijali zákony a predpisy, v ktorých by sa v prípade rodičov závislých detí podporovali a uprednostňovali riešenia, ktoré nezahŕňajú pozbavenie osobnej slobody, pred väzbou, a aby podporovali súdne hodnotenie každého jednotlivého prípadu na základe kritérií nevyhnutnosti, primeranosti a rozumnosti pri rozhodovaní o väzbe pred začatím súdneho konania a odsúdení;
46. vyzýva Komisiu a ESVČ, aby podporovali partnerské krajiny pri vytváraní rehabilitačných programov pre primárnych poskytovateľov starostlivosti o deti vo väzniciach, ktoré by mali zahŕňať mechanizmy ochrany dieťaťa s cieľom zabrániť jeho stigmatizácii, a aby podporovali budovanie spolupráce a koordinácie medzi príslušnými verejnými orgánmi a organizáciami občianskej spoločnosti na účely opätovného začlenenia detí do spoločnosti po opustení väzenských zariadení;

Migrujúce deti

47. pripomína, že migrujúce deti by sa spravidla nemali zadržiavať, ale umiestňovať v ubytovacích zariadeniach, ktoré sú osobitne vybavené na ubytovanie maloletých osôb, a to v príslušných prípadoch aj v neväzobných, komunitných zariadeniach; zdôrazňuje, že štáty by mali zaviesť primerané záruky na ochranu všetkých detí v migrácii, ktoré sa nachádzajú na ich území, a to aj prijatím opatrení na zabezpečenie toho, aby deti mali k dispozícii bezpečné a vhodné ubytovanie, ako aj potrebné podporné služby na zaručenie ich najlepších záujmov a blaha;
48. vyjadruje znepokojenie nad rastúcim počtom krajín, ktoré zadržiavajú migrantov, žiadateľov o azyl a utečencov, medzi nimi i deti, v rôznych dočasných alebo trvalých zariadeniach, ako sú väzenské zariadenia alebo iné zariadenia určené na účely presadzovania práva, alebo v iných dočasných alebo trvalých zariadeniach, kde nemajú možnosť odísť alebo môžu odísť len v určitom čase a za určitých podmienok a ktoré nespĺňajú minimálne bezpečnostné a hygienické normy; zdôrazňuje, že podmienky prijímania musia byť prispôbené osobitnej situácii maloletých osôb a ich osobitným potrebám pri prijímaní, či už bez sprievodu, alebo spolu s rodinou, a musia brať náležitý ohľad na ich bezpečnosť vrátane bezpečnosti pred sexuálnym alebo rodovo motivovaným násilím a fyzickú a emocionálnu starostlivosť o nich, pričom musia podporovať ich celkový rozvoj;
49. vyjadruje poľutovanie nad prípadmi, keď sú deti odlúčené od svojich rodičov a zákonných zástupcov alebo sú umiestnené v centrách ďaleko od nich, čo len prehĺbuje traumy z migrácie, zvyšuje pocit hrozby a neistoty a má negatívny vplyv na vývoj odlúčených detí; zdôrazňuje, že rozdeľovanie rodín alebo zadržiavanie prisťahovalcov nie je nikdy v najlepšom záujme dieťaťa; zdôrazňuje, že zadržiavanie rodín a detí, či už v sprievode, alebo bez sprievodu, odlúčených alebo zadržiavaných spolu s rodinou, nikdy nie je v ich najlepšom záujme a vždy predstavuje porušovanie práv detí;
50. domnieva sa, že deťom bez sprievodu by sa mala poskytnúť alternatívna starostlivosť a ubytovanie v súlade s usmerneniami OSN pre alternatívnu starostlivosť o deti a že štáty by mali utečeneckým deťom poskytnúť prístup ku konaniu o azyle, primeranú ochranu a humanitárnu pomoc vrátane zlúčenia rodiny, vzdelávania a zdravotnej starostlivosti;
51. domnieva sa, že na zastavenie zadržiavania migrujúcich detí a ich rodín sa musia nájsť bezpečné a legálne cesty a riešenia, ktoré nezahŕňajú pozbavenie slobody, a komunitné riešenia; domnieva sa, že otázka, či dieťa je alebo nie je pozbavené osobnej slobody, nezávisí od názvu alebo klasifikácie, ktorú štát prideliť ústavu, v ktorom je dieťa zadržiavané, ale od toho, či podstata a prísnosť uložených obmedzení predstavuje pozbavenie osobnej slobody; žiada, aby sa v rámci migrácie prijali postupy identifikácie a referenčné postupy, ktoré budú zamerané na dieťa; v tejto súvislosti vyzýva členské štáty EÚ, aby išli príkladom a podporovali tranzitné a cieľové krajiny pri ukončení tejto praxe;
52. zdôrazňuje, že rodiny s deťmi nemôžu byť vyhostené do krajín, kde existuje vysoké riziko nútených manželstiev;
53. zdôrazňuje, že zadržiavanie a kriminalizácia maloletých osôb z dôvodov súvisiacich s imigráciou nikdy nie je v najlepšom záujme dieťaťa; pripomína povinnosť štátu chrániť

a rešpektovať práva a najlepšie záujmy dieťaťa za každých okolností, bez ohľadu na jeho migračný status alebo status jeho rodičov, a to zabezpečením dostupnosti a prístupnosti reálnej škály alternatív k zaisteniu v kontexte, ktorý nie je spojený s väzbou, uprednostňovaním komunitných opatrení starostlivosti, ktoré zabezpečujú prístup k vzdelaniu a zdravotnej starostlivosti a rešpektujú ich právo na rodinný život a jednotu rodiny, a úsilím o ukončenie praxe zaisťovania detí v kontexte medzinárodnej migrácie;

54. so znepokojením konštatuje, že dochádza k prípadom, keď sa s migrujúcimi deťmi zaobchádza ako s dospelými migrantmi a sú pozbavované osobnej slobody z dôvodu chýbajúceho zápisu narodenia a nemožnosti určiť ich vek; vyzýva partnerské krajiny, aby zabezpečili rýchle a rodovo citlivé komplexné posúdenie vývoja dieťaťa zohľadňujúce potreby detí, ktoré by vykonávali špecializovaní pediatri a iní zdravotnícki odborníci, proti rozhodnutiam ktorých by malo byť možné odvolať sa s plnými právnymi zárukami;

Deti zasiahnuté konfliktom

55. konštatuje, že viac ako jedno zo šiestich detí žilo v roku 2022 v oblasti konfliktu; pripomína, že deti zadržané v súvislosti s okupáciou alebo ozbrojeným konfliktom sa musia považovať predovšetkým za obeť a nikdy nesmú byť zadržané alebo potrestané len pre svoju príslušnosť k ozbrojeným silám alebo skupinám; zdôrazňuje, že je potrebné rozvíjať primeranú duševnú a psychosociálnu starostlivosť, ako aj vzdelávanie, aby sa deti mohli znovu začleniť do komunít a nájsť si svoje miesto v spoločnosti po skončení konfliktu, ako prostriedok prevencie a prerušenia prenosu násilia na ďalšiu generáciu a aby sa zabránilo oslabeniu úsilia o budovanie mieru; zdôrazňuje, že je potrebné podporovať rovnaký prístup k reintegrácii a rehabilitačnej pomoci pre chlapcov a dievčatá, ktorí mali v minulosti prepojenie s ozbrojenými silami a ozbrojenými skupinami, a zabezpečiť ich zlúčenie s rodinou; zdôrazňuje, že osoby a organizácie zodpovedné za pozbavenie detí osobnej slobody a základných práv musia niesť zodpovednosť;
56. zdôrazňuje, že je dôležité odsúdiť ozbrojené skupiny a teroristické organizácie, ktoré na dosiahnutie svojich cieľov využívajú deti;
57. víta nový súbor spoločných priorít EÚ a OSN na roky 2022 – 2027 a spoločný záväzok zahrnúť deti postihnuté ozbrojenými konfliktami medzi prierezové priority; zdôrazňuje, že je potrebné vytvoriť spôsoby reintegrácie a odškodnenia detí, ktorých práva boli porušené, a že program OSN týkajúci sa detí a ozbrojených konfliktov sa musí zahrnúť do všetkých vonkajších činností EÚ;
58. vyzýva Komisiu a podpredsedu Komisie/vysokého predstaviteľa, aby zintenzívnili úsilie o predchádzanie závažnému porušovaniu práv detí postihnutých pozbavením osobnej slobody v ozbrojených konfliktoch vrátane krutého útlaku, nútenej deportácie, odlúčenia od ich rodín a osvojenia a o ukončenie tohto porušovania práv, pretože to predstavuje zločiny proti ľudskosti a vedie k vážnemu riziku genocídy; zdôrazňuje, že je dôležité pokročiť v plnení programu zameraného na deti zasiahnuté ozbrojeným konfliktom v rámci vonkajšej činnosti EÚ a politik v oblasti boja proti terorizmu a bezpečnosti, pričom sa treba zamerať najmä na územia a krajiny, kde aktívne pôsobia

ozbrojené skupiny a teroristické organizácie, a že je dôležité začleniť tento program do operácií spoločnej bezpečnostnej a obrannej politiky, reforiem bezpečnostného sektora a mediácie; vyzýva EÚ a členské štáty, aby spolu s medzinárodným spoločenstvom urýchlili prijatie opatrení na uľahčenie návratu detí, ktoré boli nútené deportované, detí odlúčených od rodiny alebo osvojených detí k ich opatrovníkom alebo do krajiny pôvodu;

59. vyzýva EÚ a jej členské štáty, aby prijali všetky potrebné kroky v súlade s Dohovorom OSN o zabránení a trestaní zločinu genocídia s cieľom ukončiť tieto krutosti a zabezpečiť, aby sa vyvodila zodpovednosť za spáchané zločiny, a to aj prostredníctvom medzinárodných mechanizmov zodpovednosti;
60. berie na vedomie zistenia uvedené v najnovšej správe generálneho tajomníka OSN o deťoch a ozbrojených konfliktoch, v ktorej sa preukazuje, že zadržiavanie detí sa v mnohých krajinách naďalej využíva ako politická zbraň; víta zaradenie ruských ozbrojených síl do každoročného zoznamu strán konfliktov, ktoré sa dopustili závažného porušovania práv detí;
61. trvá na tom, že osoby zodpovedné za závažné porušovanie ľudských práv vrátane vojnových zločinov a zločinov proti ľudskosti sa musia brať na zodpovedať; víta globálny sankčný režim EÚ v oblasti ľudských práv (Magnitského akt EÚ) a v tejto súvislosti požaduje rozšírenie sankčného zoznamu EÚ, najmä o všetky subjekty a osoby, ktoré boli identifikované ako zodpovedné za prípravu a organizáciu nútených deportácií a núteného osvojenia detí;
62. zdôrazňuje, že deti napojené na skupiny označované za teroristické alebo násilné extrémistické sú obeťami, a nie páchatelmi; pripomína, že štáty nesú zodpovednosť za svojich štátnych príslušníkov z radov detí, ktoré sú zadržané v zahraničí; vyzýva príslušné členské štáty EÚ, aby zabezpečili ochranu a repatriáciu detí, ktoré sú ich štátnymi príslušníkmi a sú väznené alebo zadržované v tretích krajinách; vyjadruje poľutovanie nad tým, že podľa svetovej štúdie OSN niektoré ozbrojené sily a skupiny zadržávajú deti za trest a/alebo ich držia ako rukojemníkov;
63. vyzýva európske krajiny, aby vytvorili reintegračné programy pre deti, ktoré sú občanmi EÚ a narodili sa v bojových alebo zajateckých táboroch;
64. domnieva sa, že štáty by mali výslovne vylúčiť deti z vnútroštátnych právnych predpisov v oblasti boja proti terorizmu a bezpečnosti a zabezpečiť, aby sa prípady detí podozrivých z trestných činov proti národnej bezpečnosti riešili výlučne v rámci systémov justície pre mladistvých;
65. odsudzuje hrozné činy páchané spravodajskými a bezpečnostnými silami vrátane zadržiavania detí, ako aj mučenia, znásilňovania a iného sexuálneho násillia voči zadržávaným detským demonštrantom s cieľom potrestať ich, ponížiť ich a odstrašiť ich od účasti na celonárodných protestoch;

o

o o

66. poveruje svoju predsedníčku, aby postúpila toto uznesenie Rade a Komisii.

**PRÍLOHA: SUBJEKTY ALEBO OSOBY,
KTORÉ SPRAVODAJKYNI POSKYTLI INFORMÁCIE**

V súlade s článkom 8 prílohy I k rokovaciemu poriadku spravodajkyňa vyhlasuje, že počas prípravy správy až do jej prijatia vo výbore jej poskytli informácie tieto subjekty alebo osoby:

Subjekt a/alebo osoba
Race & Equality
Réseau International des Droits Humains
UNRWA
UNICEF

Vypracovanie uvedeného zoznamu je vo výlučnej zodpovednosti spravodajkyne.

INFORMÁCIE O PRIJATÍ V GESTORSKOM VÝBORE

Dátum prijatia	16.11.2023
Výsledok záverečného hlasovania	+ : 39 - : 2 0 : 7
Poslanci prítomní na záverečnom hlasovaní	Alexander Alexandrov Yordanov, François Alfonsi, Maria Arena, Petras Auštrevičius, Anna Bonfrisco, Reinhard Bütikofer, Susanna Ceccardi, Włodzimierz Cimoszewicz, Anna Fotyga, Giorgos Georgiou, Raphaël Glucksmann, Andrius Kubilius, Ilhan Kyuchyuk, Antonio López-Istúriz White, Jaak Madison, Thierry Mariani, Marisa Matias, David McAllister, Vangelis Meimarakis, Sven Mikser, Francisco José Millán Mon, Alessandra Moretti, Kostas Papadakis, Tonino Picula, Isabel Santos, Mounir Satouri, Jordi Solé, Dominik Tarczyński, Hilde Vautmans, Charlie Weimers, Isabel Wiseler-Lima
Náhradníci prítomní na záverečnom hlasovaní	Dacian Cioloș, Georgios Kyrtzos, Gabriel Mato, Juozas Olekas, Pina Picierno, María Soraya Rodríguez Ramos, Mick Wallace, Elena Yoncheva
Náhradníci (čl. 209 ods. 7) prítomní na záverečnom hlasovaní	Karolin Braunsberger-Reinhold, Charles Goerens, Eero Heinäluoma, Maria-Manuel Leitão-Marques, Dan-Ștefan Motreanu, Paul Tang, Eugen Tomac, Lucia Vuolo, Juan Ignacio Zoido Álvarez

ZÁVEREČNÉ HLASOVANIE PODĽA MIEN V GESTORSKOM VÝBORE

39	+
PPE	Alexander Alexandrov Yordanov, Karolin Braunsberger-Reinhold, Andrius Kubilius, Antonio López-Istúriz White, David McAllister, Gabriel Mato, Vangelis Meimarakis, Francisco José Millán Mon, Dan-Ștefan Motreanu, Eugen Tomac, Lucia Vuolo, Isabel Wiseler-Lima, Juan Ignacio Zoido Álvarez
Renew	Petras Auštrevičius, Dacian Cioloș, Charles Goerens, Georgios Kyrtos, Ilhan Kyuchyuk, María Soraya Rodríguez Ramos, Hilde Vautmans
S&D	Maria Arena, Włodzimierz Cimoszewicz, Raphaël Glucksmann, Eero Heinäluoma, Maria-Manuel Leitão-Marques, Sven Mikser, Alessandra Moretti, Juozas Olekas, Pina Picierno, Tonino Picula, Isabel Santos, Paul Tang, Elena Yoncheva
The Left	Marisa Matias, Mick Wallace
Verts/ALE	François Alfonsi, Reinhard Bütikofer, Mounir Satouri, Jordi Solé

2	-
ECR	Charlie Weimers
ID	Thierry Mariani

7	0
ECR	Anna Fotyga, Dominik Tarczyński
ID	Anna Bonfrisco, Susanna Ceccardi, Jaak Madison
NI	Kostas Papadakis
The Left	Giorgos Georgiou

Vysvetlenie použitých znakov:

+ : za

- : proti

0 : zdržali sa hlasovania